آنالیز فروش سینمای ایران چه می‌گوید؟

حاکمان اکران

مریم قضائلی
خبرنگار

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های استفاده‌ی درست از تاریخ، پیدا کردن الگوریتم و الگویی است که می‌تواند به ما در پیش‌بینی آینده و برنامه‌ریزی برای آینده، کمک کند. سینما هم از این قاعده مستثنی نیست و بررسی سیر تاریخ سینما می‌تواند برای بهتر برنامه‌ریزی کردن امکانات کمک کند. در گزارش پیش‌رو، مقطع فعلی پخش در سالن‌های سینمای ایران را با آن چیزی که در پرمخاطب‌ترین سال سینمای ایران رقم خورده است مقایسه می‌کنیم.

شاید در نگاه اول با اعداد و ارقامی که از فروش فیلم در سینمای امسال منتشر می‌شود، گمان کنید که سینمای ایران توانسته بخش مهمی از جامعه را درگیر کند و مخاطبان بسیاری را به سالن‌های سینمایی بیاورد. گواه این مدعا هم عنوانی است که به پرفروش‌ترین فیلم سینمای ایران اطلاق کردند. فیلمی که توانسته به فروشی بیش از ۲۸۸ میلیارد تومان در هشت ماه امسال برسد. این رقم که به سادگی محقق نشده است، توانسته جانی دوباره به سینمای ایران بدهد. اما مهم است بدانیم سیری که فروش ۱۰۰ میلیاردی را برای این سینما دور از انتظار نمی‌بیند، از چه مسیری گذ شته است.

در بررسی این سیر، شروع را می‌توان نقاط مختلفی از تاریخ قرار داد؛ ورود سینما به ایران، انقلاب و... اما برای آنکه کمی با ریزبینی بخواهیم این چند سال اخیر را حساب کنیم، معیار را شش سال اخیر قرار می‌دهیم و از سال ۱۳۹۷ تا آبان ۱۴۰۲، صرفا پنج فیلم پرمخاطب از نظر تعداد تماشاچی، کارگردان، تهیه‌کننده، دفتر پخش فیلم و فروش کل را بررسی می‌کنیم. در این شش سال، عوامل مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و... روی سینما تاثیر گذاشته‌اند، اما با این حال، اتفاقی که نهایتا در گیشه در حال رخ دادن است را می‌توان با بررسی سهم فروش و پخش فیلم‌ها در سینمای ایران رصد کرد.

با نگاهی به لیست پرفروش‌های سینمای ایران در شش سال گذشته، اسامی تکراری از تهیه‌کننده، دفتر پخش و کارگردان را می‌بینیم که سهم قابل توجهی از فروش سینمای ایران را از آن خود کردند

تا ۵ آذرماه ۱۴۰۲

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
فسیل	۲،۸۸۲،۸۸۱،۱۸۷،۹۰۳	۶،۶۸۴،۴۶۴	سیدابراهیم عامریان	کریم امینی	فیلمبران	٪۳۹
هتل	۱،۹۴۲،۷۲۶،۷۳۴،۰۰۰	۳،۳۷۰،۹۶۴	محمد شایسته	سیدمسعود اطیابی	شایسته فیلم	٪۳۰
شهر هرت	۷۵۳،۲۸۰،۶۲۵،۰۷۵	۱،۷۶۶،۵۳۸	محمدحسین فرخبخش	کریم امینی	پارسافیلم	٪۱۰
بچه زرنگ	۲۰۷،۰۲۸،۹۹۰،۰۰۰	۱،۱۷۰،۱۸۸	حامد جعفری	هادی محمدیان	فیلمبران	٪۶
نارگیل ۲	۱۹۷،۸۰۶،۷۵۱،۷۰۰	۵۱۰،۷۸۱	سیدابراهیم عامریان	سیدداود اطیابی	فیلمبران	٪۳
سهم پنج فیلم رتبه اول	۵،۷۱۵،۹۴۲،۲۸۹،۱۷۸	۱۳،۵۳۹،۹۳۸	-	-	-	-
کل سینما	۷،۳۷۱،۲۹۸،۶۷۶،۲۲۸	۱۷،۳۳۹،۶۶۰	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۷۸	٪۷۸	-	-	-	-

ادامه در صفحه ۱۳

بهار غیرمنتظره گیشه

مصطفی قاسمیان
خبرنگار

سینمای ایران در دو ماه اول پاییز ۱۴۰۲، با رشدی انفجاری از هفته‌ای ۲۷۰ هزار تماشاگر به نزدیک هفته‌ای یک میلیون تماشاگر رسید؛ آماری که نه فقط برای «هتل»، بلکه حتی برای فیلم‌های کم‌فروش هم افزایش فروش را رقم زد.

سینمای ایران که سال‌هاست با بحران مخاطب دست‌وپنجه نرم می‌کند و در سال‌های اخیر با رکود شدید ناشی از کرونا نیز مواجه بوده، در سال ۱۴۰۲ شرایط کمابیش مناسبی را تجربه می‌کند که در نیمه اول شان، تحت‌تأثیر گیشه چشمگیر فیلم سینمایی «فسیل» بود؛ اثری که رکوردهای فروش و مخاطب را یکی‌یکی شکست و با جذب شش میلیون و ۶۰۰ هزار تماشاگر و کسب رقم نجومی ۲۸۵ میلیارد تومان از گیشه، حتی از بسیاری آثار پرتماشاگر دهه‌های قبل سینمای ایران مثل «افعی» جمشید هاشم‌پور پیش افتاد. در حالی که پیش‌بینی می‌شد با کاهش تدریجی فروش فسیل، گیشه سینمای ایران نیز به وضعیت نامناسب بازگردد، اما در هفته‌های اخیر روند صعودی جالبی در میزان فروش و تعداد تماشاگر سینما آغاز شده که اگر ادامه داشته باشد، گیشه ۱۴۰۲ می‌تواند رکوردهای جالبی بزند.

وضعیت سینما در ابتدای ربیع‌الاول

تصمیم‌گیران سینما همه‌سال به پایان عزاداری‌های دو ماهه محرم و صفر و آغاز اعیاد ماه ربیع‌الاول، فیلم‌های جدیدی را به چرخه اکران می‌فرستند و در این میان، توجه ویژه‌ای به کمدی‌های پرفروش یا حضور کمدین‌های محبوب دارند تا با استفاده از فضای عمومی عید و شادی، گیشه سینما نیز عید را تجربه کند و سوسوماران «دوباره‌ای بگیرد. اولین هفته ماه ربیع‌الاول یعنی از چهارشنبه ۲۹ شهریورماه تا سه‌شنبه ۴ مهرماه، گیشه سینما که همچنان فیلم‌های «فسیل» و «شهر هرت» -هردو به کارگردانی کریم امینی- را در صدر جدول می‌دید، با فروش ۲۷۱ هزار قطعه بلیت به ارزش ۱۲ میلیارد و ۵۸۶ میلیون تومان، شرایط خوبی نداشت و هنوز در حال‌های ماه‌های عزاداری سیر می‌کرد که در آن استقبال از سینما کمتر است. ۳۱،۵ درصد از این تعداد تماشاگر و ۳۱،۲ درصد از این میزان فروش به فیلم فارزگفته در جایگاه رتبه نخست گیشه تعلق داشت. این هفته در سینما شش روز داشت، چون روز یکشنبه ۲ مهرماه، تعطیل بود که البته به علت آنکه یکشنبه یکی از روزهای کم‌فروش هفته به شمار می‌رود، در مجموع تأثیر چشمگیری روی گیشه کل هفته نگذاشت.

آغاز صعود گیشه

بعد از هفته اول مهرماه ۱۴۰۲ که آخرین هفته تکیه‌زنی فسیل بر صدر جدول فروش هفتگی به شمار می‌رود، با اکران همزمان هتل ساخته جدید سیدمسعود اطیابی و «بچه‌زرنگ» انیمیشن چشمگیر در آمار فروش و مخاطب سینمای ایران دارد؛ آن هم در اکران پاییز که در سال‌های اخیر همواره نسبت به اکران بهار و تابستان، کم‌رونق‌تر بوده و در آن عموما به جای فیلم‌های پرفروش، شاهد آثار مانده در صف اکران یا فیلم‌های هنری‌تر با فروش پایین‌تر بودیم. با این حال امسال این رویه دگرگون شد و در ماه نخست پاییز، آماری بهتر از بعضی ماه‌های نیمه اول سال به جا گذاشتند.

رشد گیشه، حتی برای درام‌های اجتماعی

نکته بسیار مهم آن است که فروش بالای سینما طی هفته‌های اخیر، تنها متعلق به هتل صدرنشین جدول فروش نیست و فیلم‌های متعددی این آمار بسیار خوب را به جا گذاشته‌اند. در کنار این اثر، بچه‌زرنگ نیز وجود دارد که هر هفته حدود ۱۵۰ تا ۱۶۰ هزار قطعه بلیت به ارزش ۵ میلیارد تومان از گیشه به دست می‌آورد. با این حال اگر آمار فروش این دو فیلم صدرنشین را جدا کنیم، مشخص می‌شود که بقیه فیلم‌ها نیز از اوایل آبان ۱۹۵ هزار قطعه بلیت، هفته دوم ۲۱۴ هزار قطعه بلیت، هفته سوم ۲۷۴ هزار قطعه بلیت و هفته چهارم نیز ماه، ۲۸۹ هزار قطعه بلیت (به ارزش ۱۲ میلیارد تومان) سهم فیلم‌هایی بود که در گیشه هفتگی رتبه‌های سوم به بعد را به خود اختصاص داده بودند. این فیلم‌ها که اغلب غیرکمدی‌اند، در این ایام همپای کمدی‌های صدرنشین رشد تماشاگر داشتند. به نظر می‌رسد با صعود کلی گیشه و توجه عمومی مردم به سینما، نه فقط کمدی‌های پفروش صدرنشین گیشه متنفع می‌شوند، بلکه سهم درام‌های اجتماعی کم‌فروش‌تر نیز از گیشه، بیشتر می‌شود.

ماه متوالی مهر و آبان که تا اینجا خواندید، نشان از رشدی چشمگیر در آمار فروش و مخاطب سینمای ایران دارد؛ آن هم در اکران پاییز که در سال‌های اخیر همواره نسبت به اکران بهار و تابستان، کم‌رونق‌تر بوده و در آن عموما به جای فیلم‌های پرفروش، شاهد آثار مانده در صف اکران یا فیلم‌های هنری‌تر با فروش پایین‌تر بودیم. با این حال امسال این رویه دگرگون شد و در ماه نخست پاییز، آماری بهتر از بعضی ماه‌های نیمه اول سال به جا گذاشتند.

رشد گیشه، حتی برای درام‌های اجتماعی

نکته بسیار مهم آن است که فروش بالای سینما طی هفته‌های اخیر، تنها متعلق به هتل صدرنشین جدول فروش نیست و فیلم‌های متعددی این آمار بسیار خوب را به جا گذاشته‌اند. در کنار این اثر، بچه‌زرنگ نیز وجود دارد که هر هفته حدود ۱۵۰ تا ۱۶۰ هزار قطعه بلیت به ارزش ۵ میلیارد تومان از گیشه به دست می‌آورد. با این حال اگر آمار فروش این دو فیلم صدرنشین را جدا کنیم، مشخص می‌شود که بقیه فیلم‌ها نیز از اوایل آبان ۱۹۵ هزار قطعه بلیت، هفته دوم ۲۱۴ هزار قطعه بلیت، هفته سوم ۲۷۴ هزار قطعه بلیت و هفته چهارم نیز ماه، ۲۸۹ هزار قطعه بلیت (به ارزش ۱۲ میلیارد تومان) سهم فیلم‌هایی بود که در گیشه هفتگی رتبه‌های سوم به بعد را به خود اختصاص داده بودند. این فیلم‌ها که اغلب غیرکمدی‌اند، در این ایام همپای کمدی‌های صدرنشین رشد تماشاگر داشتند. به نظر می‌رسد با صعود کلی گیشه و توجه عمومی مردم به سینما، نه فقط کمدی‌های پفروش صدرنشین گیشه متنفع می‌شوند، بلکه سهم درام‌های اجتماعی کم‌فروش‌تر نیز از گیشه، بیشتر می‌شود.

سهم دفاتر پخش فیلم از فروش سینما

دفاتر پخش به عنوان واسطی بین تهیه‌کنندگان و سینماداران، تاثیر بسیاری در فرآیند اکران فیلم سینمایی دارند. چرخه اقتصادی فیلم‌ها، هنگام اکران بسیار زیاد وابسته به دفتر پخشی است که کاربلد، اعتبار زیاد و قدرت و نفوذ بالایی داشته باشد.

براساس فرمول مرسوم در تقسیم درآمد گیشه، پس از کسر مالیات فروش و عوارض شهرداری، سینماداران و تهیه‌کننده هر یک سهم ۵۰ درصدی در مبلغ باقی‌مانده دارند و تهیه‌کننده، طبق قرارداد، ۸ تا ۱۰ درصد سهم خود را به دفتر پخش می‌دهد. البته در سینمای این چند سال، چند باری دیده شده است که دفاتر پخش و مدیران سینما یک نفر هستند و حتی با تهیه‌کننده هم نسبت نزدیکی دارند.

در ایران بیش از ۳۰ دفتر پخش فیلم وجود دارد که در جدول پر مخاطب‌ترین فیلم‌های این شش سال تعدادی از این دفاتر پخش فیلم بیشتر به چشم می‌خورد. «فیلمبران» به عنوان یکی از مطرح‌ترین دفاتر پخش فیلم، با ترکیب شدن سه شرکت معتبر فیلمسازی تشکیل شده است. با نگاهی به روند پخش فیلم‌های شش سال گذشته می‌بینیم که در این دفترپخش، فیلم‌هایی همچون فسیل، بچه‌زرنگ، بی‌همه‌چیز، شنای پروانه، خوب، بد، جلف۲ (ارتش سری)، مطرب، هزارپا، نگزاس، به وقت شام و... قرارداد بسته‌اند. بر اساس آمار، دفتر پخش فیلمبران توانسته در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا به امروز، ۱۳ فیلم را در رتبه‌های بالای فروش به‌دست آورد و از سهم فروش پنج فیلم اول گیشه در این شش سال به رقمی بالای ۵۱۳ میلیارد تومانی برسد. توجه دارید که این رقم سوای از فیلم‌هایی پایین گیشه است.

دومین دفتر پرکار در این جدول ۳۰ستونی، «شایسته فیلم» است. این دفتر به مدیریت محمد شایسته، با فیلم‌های پرفروشی مانند ملاقات خصوصی، بخارست و گشت ۳ قرارداد بسته است. محمد شایسته، علاوه‌بر مدیریت این دفتر فیلم، به عنوان تهیه‌کننده هم شناخته می‌شود. فیلم سینمایی هتل نمونه موفق فروش در شش سال گذشته به تهیه‌کنندگی محمد شایسته است. دفتر پخش شایسته فیلم توانسته فروش گیشه این چهار فیلم‌سینمایی که نام برده شد را در مجموع به بیش از عدد ۲۷۹ میلیارد تومان برساند.

«خانه فیلم» با مدیریت سعید خانی، با پنج فیلم‌سینمایی در مقام سوم این جدول قرار دارد. فیلم‌های اتفرادی، دینامیت، قهرمان و متری شیش‌ونیم با مدیریت این دفتر پخش توانستند در مجموع به فروش بیش از ۱۷۵ میلیارد تومانی برسند.

تهیه‌کننده میلیاردر سینما

در این لیست ۳۰تایی فیلم‌های سینمایی، نام سیدابراهیم عامریان، نامی پرتکرار است. عامریان که تهیه‌کنندگی پنج فیلم‌سینمایی پرمخاطب در این شش سال را به عهده دارد، چهار مورد از همکاری‌های پرفروشش با کارگردانی مسعود اطیابی و یک مورد هم با کارگردانی کریم امینی بوده است. فسیل، اتفرادی، دینامیت و دو سری نگزاس و نارگیل۲، نام فیلم‌هایی است که تهیه‌کننده آنها ابراهیم عامریان بوده است. مجموع فیلم‌هایی که به تهیه‌کنندگی او به فروش رسیده در گیشه، رقمی بالای ۲۸۳ میلیارد تومان است. شاید موقعیت عامریان در پیدا کردن مخاطب امروز سینمای ایران، مدیون ژانری است که انتخاب کرده است. کمدی که در این چند سال به وفور دیده شده و بازیگرانی تکرارشده در این سبک، توانستند یک الگوی بفروش را برای این تهیه‌کننده رقم بزنند.

کدام کارگردان پول‌ساز است؟

مسعود اطیابی هم نامی پرتکرار در بین کارگردانانی است که رتبه‌های بالای فروش سینما را در اختیار دارند. عمده فیلم‌های طنز این جدول که نام اطیابی را به دنبال دارد، توانسته‌اند رقم بیش از ۳۵۳ میلیارد تومانی را برای سینمای ایران بیاورد. شش فیلم اطیابی که در صدر جدول فروش قرار گرفتند، توانستند ۱۲ میلیون مخاطب را به سینماها بیاورند.

تنوع ژانر مخاطب خاموش را به سینما می‌آورد؟

بیایید به سال‌هایی دهه ۶۰ برویم که سال‌های سینما در ایران پادشاهی می‌کردند و مخاطبان چنده‌میلیونی برای تماشای فیلم‌های متنوع به سینما می‌آمدند. به عنوان نمونه هم سال ۱۳۶۹ را برای بررسی انتخاب می‌کنیم. شاید سوال شود که چرا سال ۱۳۶۹. در جواب می‌توانیم بگوییم زیرا پرمخاطب‌ترین سال سینمای ایران است. سالی که با نمایش ۲۱۴ فیلم سینمایی ایرانی و ۱۱۶ فیلم سینمایی خارجی، توانست بیش از ۸۱ میلیون بلیت بفروشد و با احتساب جمعیت ۵۰ میلیونی ایران در آن سال‌ها، می‌توان این‌گونه گفت که میانگین حضور ایرانی به طور متوسط ۱/۶۴ بوده است. از فیلم‌های بیشتر نام آن زمان می‌شود به فیلم‌های سینمایی خواستگاری، دزد عروسک‌ها، سالوان، مادر، آخرین پرواز و... اشاره کرد. فیلم‌هایی که نهایتا پنج درصد از سهم کل مخاطب را به اسم خود زده‌اند. مجموع تعداد بلیت‌هایی که در این شش سال اخیر در سینما به فروش رفته است، به ۹۴ میلیون می‌رسد، در حالی که فقط در سال ۸۱،۶۹ میلیون بلیت فروخته شده است.

به طور دقیق در سال ۱۳۶۹، تعداد ۸۱ میلیون و ۱۳۲ هزار بلیت فروش رفته است. در این سال متوسط قیمت بلیت ۱۴۹ ریال بود و گیشه سالیانه سینما برای نخستین بار از یک میلیارد عبور کرد و به یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان رسید. در این سال، «خواستگاری» به کارگردانی مهدی فخیم‌زاده، با چهار میلیون و ۳۴۱ هزار مخاطب پرفروش‌ترین فیلم سال بود. «دزد عروسک‌ها» با سه میلیون و ۷۲۳ هزار مخاطب، «آخرین مهلت» با دو میلیون و ۲۴۹ هزار و «سالوان» با دو میلیون و ۷۸ هزار مخاطب در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در این سال ۱۶ فیلم بیشتر از یک میلیون مخاطب داشتند و این تنوع ژانر و پخش شدن فروش فیلم بین عموم آثار باعث شد که سینمای ایران به چنین آمار خوبی برسد.

۱۴۰۱

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
اتفاری	۷۷۵،۸۶۲،۲۵۰،۰۰۰	۲،۳۳۴،۲۵۶	سیدابراهیم عامریان	سیدمسعود اطیابی	خانه فیلم	٪۱۷
بخارست	۵۲۸،۲۸۹،۰۳۹،۵۰۰	۱،۶۴۶،۰۱۵	علی طاوخی	سیدمسعود اطیابی	شایسته فیلم	٪۱۲
سگ‌بند	۴۲۱،۲۷۸،۲۷۰،۹۴۰	۱،۳۱۶،۵۷۷	محمدحسین قاسمی	مهران احمدی	بانوفیلم	٪۹
ملاقات خصوصی	۳۳۶،۳۷۷،۷۳۰،۰۰۰	۸۹۵،۲۳۹	امیر بنان	امید شمس	شایسته فیلم	٪۸
پسرلفیبی	۲۳۶،۰۲۲،۲۲۲،۵۰۰	۹۱۷،۲۸۶	محمدامین همدانی	محمد خیراندیش	فیلمبران	٪۵
سهم پنج فیلم رتبه اول	۲،۲۲۱،۰۲۹،۱۲۷،۹۴۰	۷،۱۵۹،۰۷۳	-	-	-	-
کل سینما	۴،۲۹۰،۷۷۹،۵۷۹،۹۳۸	۱۴،۲۵۷،۹۲۴	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۵۴	٪۵۰	-	-	-	-

۱۴۰۰

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
دینامیت	۵۸۱،۷۷۹،۶۵۷،۴۰۰	۲،۵۸۹،۲۸۲	سید ابراهیم عامریان	سیدمسعود اطیابی	خانه فیلم	٪۳۷
گشت ۳	۴۲۰،۸۴۷،۷۶۴،۵۲۰	۱،۹۱۸،۶۱۶	سعید سهیلی	سعید سهیلی	شایسته فیلم	٪۲۷
قهرمان	۱۲۰،۳۵۲،۹۴۴،۵۰۰	۴۹۸،۹۵۴	اصغر فرهادی	اصغر فرهادی	خانه فیلم	٪۸
بی‌همه‌چیز	۹۵،۲۴۹،۷۶۱،۰۴۸	۳۸۹،۲۲۰	جواد نوروزبیگی	محسن قرایی	فیلمبران	٪۶
آتابای	۵۵،۵۴۴،۲۶۹،۰۰۰	۲۲۹،۶۵۲	نیکی کریمی	نیکی کریمی	بهمن سبز	٪۴
سهم پنج فیلم رتبه اول	۱،۷۷۲،۰۹۳،۳۹۲،۴۹۸	۵،۶۴۵،۷۴۴	-	-	-	-
کل سینما	۱،۵۸۷،۲۱۹،۶۵۰،۸۳۴	۷،۰۳۱،۲۲۲	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۸۰	٪۸۰	-	-	-	-

۱۳۹۹

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
شنای پروانه	۳۳،۱۶۱،۲۶۸،۵۰۱	۲۰۰،۳۷۷	رسول صدرعاملی	محمد کارت	فیلمبران	٪۳۶
خوب، بد، جلف۱ (ارتش سری	۱۵،۱۹۵،۵۴۵،۴۲۹	۹۹،۲۵۸	محسن چگینی	پیمان قاسم‌خانی	فیلمبران	٪۱۷
آقای سانسور	۱۲،۳۷۶،۶۴۳،۲۷۶	۸۹،۵۲۸	غلامرضا گمرکی	علی جبارزاده	نمایش‌گستران	٪۱۳
دیدن این فیلم جرم است	۱۱،۷۲۵،۲۲۵،۴۲۱	۸۸،۲۷۹	محمدرضا شفاه	رضا زهتابچیان	بهمن سبز	٪۱۳
زن‌ها فرشته‌اند ۲	۷،۵۸۱،۱۲۳،۵۳۰	۵۹،۵۹۵	حسین فرحبخش	آرش معیریان	فیلمبران	٪۸
سهم پنج فیلم رتبه اول	۸۰،۵۶۰،۸۴۶،۳۵۷	۵۳۷،۲۳۷	-	-	-	-
کل سینما	۹۱،۹۷۲،۱۳۷،۰۹۳	۶۲۳،۸۳۵	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۸۸	٪۸۶	-	-	-	-

۱۳۹۸

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
مطرب	۳۸۵،۲۵۸،۳۴۲،۳۰۰	۳،۲۹۷،۱۳۸	مصطفی کیایی	مصطفی کیایی	فیلمبران	٪۱۳
نگزاس ۲	۲۵۰،۸۹۲،۲۰۳،۷۹۰	۲،۲۰۶،۹۲۰	سیدابراهیم عامریان	مسعود اطیابی	نیکان‌فیلم	٪۸
متری شش‌ونیم	۲۷۷،۸۵۹،۶۵۱،۸۴۰	۲،۳۱۷،۲۴۵	جمال ساداتیان	سعید روستایی	خانه فیلم	٪۹
رحمان ۱۴۰۰	۲۲۵،۴۲۲،۱۸۵،۳۷۰	۱،۷۹۷،۱۸۴	علی سرتیپی	منوچهر هادی	فیلمبران	٪۸
شبی که ماه کامل شد	۱۹۱،۲۵۳،۷۶۵،۲۴۰	۱،۷۱۶،۴۱۵	محمدحسین قاسمی	نرگس آبیار	نور تابان	٪۶
سهم پنج فیلم رتبه اول	۱،۳۳۰،۸۸۶،۳۴۸،۷۲۰	۱۱،۵۳۵،۶۲۲	-	-	-	-
کل سینما	۲،۹۹۳،۴۳۷،۴۶۷،۰۰۰	۲۶،۳۱۰،۳۸۴	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۴۴	٪۴۴	-	-	-	-

۱۳۹۷

اسم فیلم	فروش	مخاطب	تهیه‌کننده	کارگردان	پخش‌کننده	سهم از کل فروش
هزارپا	۳۸۰،۶۳۸،۴۷۹،۵۹۰	۴،۲۱۸،۷۹۳	رضا رخشان	ابوالحسن داودی	فیلمبران	٪۱۵
نگزاس	۱۴۴،۳۹۱،۲۸۱،۲۲۰	۱،۷۲۲،۰۴۳	سیدابراهیم عامریان	سیدمسعود اطیابی	شایسته فیلم	٪۶
لاتاری	۱۲۳،۸۷۴،۶۳۰،۳۲۰	۱،۶۲۷،۵۲۰	سیدمحمود رضوی	محمدحسین مهدویان	سیمای مهر	٪۶
به وقت شام	۱۲۶،۹۸۶،۷۶۶،۸۹۰	۱،۵۸۷،۰۲۰	محمد خزاعی	ابراهیم حاتمی‌کیا	فیلمبران	٪۵
مصادره	۱۲۷،۹۳۵،۵۳۴،۸۰۰	۱،۵۳۷،۹۶۶	محمدحسین قاسمی	مهران احمدی	نیکان‌فیلم	٪۶
سهم پنج فیلم رتبه اول	۹۴۳،۸۲۶،۹۸۲،۰۲۰	۱۰،۷۱۳،۳۴۲	-	-	-	-
کل سینما	۲،۵۰۷،۷۱۹،۴۹۸،۰۰۰	۲۸،۵۳۷،۴۱۰	-	-	-	-
نسبت پنج فیلم پرفروش به کل	٪۳۸	٪۳۸	-	-	-	-

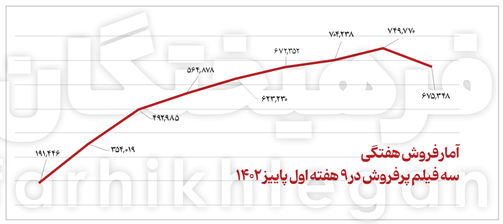

این نمودار، تعداد تماشاگر هفتگی فیلم‌های رتبه چهارم تا آخر گیشه هفتگی را نمایش می‌دهد. روشن است که در هفته‌های اخیر و به موازات افزایش فروش صدرنشینان گیشه هفتگی، حتی فیلم‌های رتبه‌های چهارم به بعد هم با رشد شمار تماشاگران هفتگی مواجه شده‌اند

به مناسبت درگذشت بیتا فرهی، بازیگر پیشکسوت سینمای ایران

وداع با یک شمایل شیک خونسرد

«همیشه خیلی دوست داشتم سرمایه‌ای می‌داشتم تا کتابفروشی کوچکی راه می‌انداختم که در آن کافه و یک گل‌فروشی کوچک هم بود. همیشه این سه را باهم می‌خواستم، اما هیچ‌کدام نمی‌شود. سرمایه ندارم، گل‌ها هم می‌پلاستند و هیچ‌کس هم کتاب نمی‌خواند.»

پاسخ بیتا فرهی به این سوال را خواندید که اگر بازیگر نمی‌شدی، دوست داشتی چه‌کاره شوی؟ به نظر می‌رسد هنرپیشه‌ای که دیروز در ۶۵ سالگی، وقتی هنوز بازی رفتنش زود به نظرمی‌رسید، پس از مدت‌ها بیماری درگذشت، بهترین شأنس زندگی‌اش را به واسطه یک موقعیت طبقاتی و البته یک آشنایی خانوادگی به دست آورد. سخت نبود که او یک کتابفروشی راه بیندازد و کنارش کافه هم سرو کند و احیانا چند شاخه گل هم به دست مشتریان بدهد و هرچند می‌گوید سرمایه این کار را نداشت، قضیه به این سختی‌ها که خودش می‌گفت هم نبود. اینکه چقدر، چنین آرزویی برای بیتا فرهی جدی بود، معلوم نیست و شاید مهم هم نباشد اما می‌دانیم که او یک روز به طور کاملا تصادفی در یکی از مهم‌ترین پروژه‌های تراژیک سینمای ایران قارگرفت و نامش بلندآوازه شد. «آقای ناصر چشم‌آذر (آهنگساز) یکی از دوستان صمیمی دایی من بودند و یک روز که به منزل دایی‌ام آمده بودند، من را آنجا دیدند و گفتند که تو به درد نقش مهشید فیلم داریوش می‌خوری. از آنجا بود که من برای این نقش انتخاب شدم.»

خیلی‌ها می‌گفتند که فرهی در فیلم هامون بازی خاصی نکرده و فقط خودش را جلوی دوربین تکرار کرده است. این کاملا درست است. او تا قبل از هامون حتی در نتاتر مدرسه‌شان هم بازی نکرده بود و بار بازی حسی و تکنیکی هامون تماما بر دوش خسرو شکیبایی بود. فرهی فقط قرار بود شمایلی از یک زن مدرن طبقه متوسط ایران را بازنمایی کند؛ با همان خونسردی و بی‌وفایی محترمانه. نمی‌شود گفت که خونسردی و بی‌وفایی محترمانه هم جزو شخصیت خانم فرهی بود، چه اینکه خودش می‌گوید اولین بار در ۱۷ سالگی عاشق شده و ازدواج هم کرده است. با این حال، اینکه قرار گرفتن او در پروژه هامون فقط و فقط به دلیل شمایل طبقاتی‌اش بوده نه مهارت‌های بازیگری، سخن کاملا درستی است. حتی در زمانه‌اش که نام‌هایی مثل «بیتا» در میان عموم زنان ایرانی بسیار کمیاب بود، او با نامی نسبتا خاص و خصیصه‌نما (خصیصه طبقاتی و فرهنگی) و البته یک فامیلی خوش‌آهنگ و چهره و صدای سرد و شیک، تبدیل به شمایلی از زنان طبقه متوسط شد. این ضمایلی است که زمانی در سینمای ایران بسیار کارمی‌کرد و از بینا فرهی سرد و شیک تا بازیگر مورد علاقه‌اش لیلا حاتمی که سرد، کمتر شیک و بیشتر مظلوم بود و پس از آن هنرپیشه‌هایی مثل نگار جواهریان امتداد می‌یافت و در بین مردان هم از محمدرضا گلزار که مظلقا معاف از تکنیک‌های بازیگری بود تا امثال علی مصفا طیف متنوعی را تشکیل می‌داد. فرهی لازم نبود در فیلم‌ها کار خاصی بکند و زحمت ویژه‌ای برای بازی‌اش بکشد، بلکه فقط کافی بود بیتا فرهی باشد و برای رسیدن به چنین ساحتی، زحمت راحت بودن او با دوربین را هم معمولا کارگردان می‌کشید. بلافاصله بعد از هامون نوبت به فیلم دیگری از مهرجویی رسید. با نام «بانو» که خود داریوش مهرجویی می‌گوید براساس شخصیت (یا بخوانیم شمایل) بیتا فرحی نوشته شد. او پس از بانو که سال‌ها در توقیف ماند، خانم دکتر فیلم «کیمیا» احمد درضا دارویش شد و باز هم کنار خسرو شکیبایی قرار گرفت. بعد از «هتل کارتون» و «زندگی» که او برای سیروس الوند و اصغر هاشمی بازی کرد نوبت به مجدی خانم در فیلم «اعتراض» مسعود کیمیایی رسید که زنی سبزی‌فروش را با یک چادر گل‌گلی نشان می‌داد و نقشی متفاوت با شمایل همیشگی بیتا فرهی به نظر می‌رسید. این اما چیزی نبود که روی چنین بازیگری باقی بماند و فیلم‌های بعد، همان مسیر سابق را مجددا ادامه دادند. بعد از اعتراض نوبت رسید به کار دوباره با مهرجویی در «میکس» و پس از آن «خانه‌ای روی آب» بهمن فرمان آرا. بعد «خون‌بازی» رخشان بنی‌اعتماد، «پارک روی» فریدون جیرانی، «خاک آشنا» که همکاری مجدد فرهی با فرمان آرا بود، «شیرین» عباس کیارستمی که به یک فستیوال عکس متحرک از بازیگران زن سینمای ایران می‌ماند و در «انتظار معجزه» از رسول صدرعاملی در سال ۱۳۸۸. بیتا فرهی در همان سال ۸۹ کاراکتر پورین که نقشی نه چندان مهم در یک کمدی گیشه‌ای سطح پایین به نام «شیش و بش» بود را هم بازی کرد و پس از آن می‌توان گفت در جیغ نقش مهم و تاثیرگذار دیگری حاضر نشد. از آخرین فیلم‌های سینمایی بیتا فرهی «الاینور» داریوش مهرجویی بود. فیلمی که آخرین حضور فریماه فرجامی در سینما و آخرین فیلم داریوش مهرجویی قبل از قتل دلخراش خودش و همسرش هم بود. چند سالی می‌شود که شمایل شیک و خونسرد طبقه متوسط آن محبوبیت سابق در سینمای ایران را ندارند و بیتا فرهی هم در همین دوره رفته‌رفته در کارش افول کرده بود. می‌گفت «همیشه فیلم اعتراض را دوست دارم چون نقشم خیلی متفاوت بود. دوست ندارم نقش کلیشه‌ای بازی کنم و همیشه زنی متمول و ثروتمند باشم